

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 9

*Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції
“Україна як геополітична реальність: політика,
економіка, право, духовність”,
м. Київ, МАУП, 21 березня 2013 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2013

Рецензенти: *О. В. Куроченко*, д-р екон. наук, проф.
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.
К. В. Пічик, канд. екон. наук, доц.

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 29.05.13)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
М50 МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

Вип. 9: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції
“Україна як геополітична реальність: політика, економіка, право, ду-
ховність”, м. Київ, МАУП, 21 берез. 2013 р. / редкол.: А. М. Подоляка
(голова) [та ін.]. — 2013. — 288 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

Розглядаються питання організації управлінської діяльності, управління персо-
налом в сучасних організаціях, досліджуються актуальні проблеми менеджменту, що
свідчить про активне залучення студентів до проведення наукової діяльності. Це дасть
можливість усім бажаючим ознайомитися із сучасним станом управлінської науки в
Україні.

Для студентів, викладачів і всіх, хто цікавиться менеджментом.

ББК 65.290-2я43

Новальська Н. І. Формування управлінської думки в Україні з другої половини XIX ст. і до початку XX ст.	82	Степахно И. В. Духовный смысл современных экономических отношений	116
Паршина Н. П. Геополітична ідентичність населення України: фактори формування.....	86	Темник І. О. Економіка знань за сучасних геополітичних умов	123
Радченко О. Б. Самолегітимація і суб'єктність як умови геополітичної безпеки сучасного українського суспільства	90	Тімашова В. М. Культурне надбання в сучасному інформаційному суспільстві.....	126
Соколовська К. М. Українська мова як чинник формування духовності нової генерації українців	93	Костюк Т. О. Динаміка змін зовнішньополітичних пріоритетів України і їх вплив на імідж держави у світі	128
Шусть В. В. Соціокультурні аспекти впливу глобалізаційних процесів на українське суспільство	100	Баєв В. В. Формування системи безпеки туристичного підприємства в умовах глобальної нестабільності	131
Подолька С. А. Адміністративні процедури прокурорської діяльності щодо звернення громадян	103	Доносо Варгас Дієго Хосе, Доносо Варгас Сантьяго Феліпе, Доносо Варгас Хавієр Стратегія національної безпеки України в умовах глобалізованого світу	137
Юлдашев С. О. Використання альтернативних методів розгляду економічних спорів за кордоном.....	109	Магеррамзаде Алібала Саттар огли Основні засоби протистояння фінансовій кризі на національному і міжнародному рівні.....	141
Ємельянов А. С. Вексельні правовідносини як самостійний інститут господарського права	111	Астафьева Г. И. Утраченная эмпатия, социальные проблемы, “эмоциональное выгорание” и необходимые решения	149
Лісовський П. М. Феноменологічна редукція духовного капіталу як сенсорно-розумовий акт у конструктивній моделі мудрості: філософсько-політичний вимір.....	113	Бондаренко С. В. Роль громадської дипломатії у національному брендингу України	153
		Вакуленко Н. А. Активізація самостійної роботи студентів-економістів як шлях до запровадження у навчальний процес проекту “Європейський Мовний Портфель для економістів”	155

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН

Становлення і розвиток української державності, вип. 9, с. 103 — 108

Загальні засади звернення громадян до прокуратури

Права і свободи людини та громадянина відповідно до Конституції України (ст. 55) захищаються судом [1]. Зміст цього конституційного права полягає в тому, що кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Реалізація права на оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб відбувається завдяки конституційним механізмам, під якими розуміють систему правових засобів, спрямованих на захист прав та інтересів громадян, що охороняються законом.

Відповідно до ст. 29 Закону України “Про звернення громадян” [2] нагляд за дотриманням законодавства про звернення громадян здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами. Відповідно до наданих їм чинним законодавством повноважень вони вживають заходи щодо поновлення порушених прав, за-

хисту законних інтересів громадян, притягнення порушників до відповідальності [2].

Робота із зверненнями громадян посідає значне місце у загальному обсязі прокурорської діяльності і є одним із пріоритетних напрямів діяльності органів прокуратури, що спрямований на захист прав і свобод людини, зміцнення законності та правопорядку (п. 2.2 наказу Генерального прокурора України № 5 від 09.04.2004 р.).

Поняття звернення громадян до органів прокуратури має змістовну й формальну частини його розуміння. Змістовна включає в себе мету звернення, предмет або питання чи привід, у зв’язку з якими здійснюється звернення, а також спосіб реагування органів прокуратури та їх посадових осіб на звернення громадян (владне вирішення питань, порушених у зверненні, та надання відповіді на нього). Як формальну частину цього поняття можна розглядати усну або письмову форму звернення, а також характеристику звернення відповідно до виду його суб’єкта (звернення окремого громадянина, групи громадян тощо).

Ознаки, які властиві зверненню громадян до органів прокуратури:

- звернення можуть відбивати стан справ у всіх сферах життя суспільства;
- обов'язковим одержувачем інформації, що міститься у зверненнях, є представник органу прокуратури;
- інформація породжує правові наслідки;
- відомості, відображені у зверненнях громадян, виходять від громадян за особистим волевиявленням.

Таким чином, захищаючи свої законні права і свободи, громадяни звертають увагу органів прокуратури на порушення законності і, хоча опосередковано, захищають існуючі в державі та суспільстві правовідносини. Значна кількість скарг на дії державного апарату є своєрідним сигналом звернення уваги на його стан. Загальною метою подання звернень є бажання спонукати органи прокуратури розглянути їх і вирішити по суті.

Організаційні аспекти діяльності органів прокуратури щодо звернення громадян

Організаційні аспекти діяльності органів прокуратури пов'язані із суто організаційною роботою забезпечення звернення громадян, яка не потребує чіткого юридичного оформлення, не пов'язана із здійсненням юридично значущих дій, що спричиняють правові наслідки. До організаційних аспектів діяльності органів прокуратури з розгляду звернень громадян доцільно віднести:

- 1) аналітичну роботу;
- 2) роботи з планування;
- 3) проведення нарад, зборів трудового колективу, інших подіб-

них масових заходів внутрішньо-організаційного спрямування;

- 4) діловодство;
- 5) забезпечення управління органами прокуратури (інформаційне, кадрове, матеріально-технічне, фінансове);
- 6) надання методичної допомоги підпорядкованим підрозділам.

Повноваження прокурора у сфері звернень громадян за змістом і призначенням створюють основні групи повноважень щодо:

- 1) виявлення порушень закону, причин порушень і умов, що їм сприяють;
- 2) усунення порушень закону, причин і умов, які їм сприяли;
- 3) притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності [5].

Адміністративні процедури відрізняються за своєю послідовністю, сутністю та кількістю, а порушення законодавства про звернення громадян зумовлює адміністративну, кримінальну, дисциплінарну відповідальність.

Порядок розгляду звернень громадян прокуратурою

Звернення, які прийняті до провадження прокуратурою міста, вирішуються впродовж місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення та перевірки, — не пізніше п'ятнадцятиденного терміну.

Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, прокурором або заступником прокурора строки розгляду звернень подовжуються (але не біль-

ше 45-ти днів), з обов'язковим повідомленням заявнику.

Скарги на дії (бездіяльність) і рішення органів дізнання, слідчих і прокурорів, пов'язані з досудовим слідством у кримінальних справах, а також на вироки, рішення, ухвали, постанови судів перевіряються в порядку та межах повноважень, передбачених відповідно до кримінального, цивільного або господарського процесуального законодавства та рішень Конституційного Суду України.

Звернення, розгляд яких належить до компетенції судових органів, вирішуються в разі необхідності захисту інтересів держави та громадян, які неспроможні через фізичний або матеріальний стан захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження (ст. 36-1 Закону України “Про прокуратуру”) [3].

Відповідно до вимог ст. 22 Закону України “Про звернення громадян” в прокуратурі міста організовано особистий прийом громадян. У робочі дні особистий прийом здійснюється оперативними працівниками відділу з питань розгляду листів та прийому громадян. Прийом у вечірній час, у вихідні та святкові дні проводиться черговим прокурором. Керівництвом прокуратури міста здійснюється прийом громадян раз на тиждень згідно з графіком. Прокурор приймає громадян та інших осіб за зверненнями, якщо у задоволенні їх раніше відмовлено його заступниками.

Крім того, відповідно до вимог ст. 16 Закону України “Про звернення громадян” скарга на дії чи рішення органу державної влади,

органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, об'єднання громадян, засобів масової інформації, посадової особи подається у порядку підлеглості вищому органу або посадовій особі.

Регламентом Генеральної прокуратури України передбачено, що звернення громадян та посадових осіб щодо порушень законів, які надійшли до Генеральної прокуратури України вперше і по них не приймалися рішення прокурорами обласного рівня, розглядаються в управліннях (відділах) Генеральної прокуратури і можуть направлятись у відповідні прокуратури областей.

При розгляді звернень працівники прокуратури міста керуються Конституцією України, Законом України “Про прокуратуру”, Законом України “Про звернення громадян”, Указом Президента України “Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування” від 07.02.08 № 109/2008 [7] та Інструкцією про порядок розгляду і вирішення звернень та особистого прийому в органах прокуратури України, яка затверджена наказом Генерального прокурора України № 9гн від 21.06.11 (далі Інструкція) [6].

Звернення громадян розглядаються органами прокуратури протягом 30 днів від дня надходження, а ті, що не потребують додаткового вивчення і перевірки, — не більше 15 днів.

Строк розгляду та вирішення звернення обчислюється від дня

реєстрації звернення в прокуратурі. Згідно з ч. 1 ст. 12 Закону України “Про прокуратуру” прокурор розглядає заяви і скарги про порушення прав громадян та юридичних осіб, крім скарг, розгляд яких віднесено до компетенції суду.

Відповідно до п. 2.4 Інструкції перевірки за заявами громадян, юридичних осіб, зверненнями та запитами депутатів усіх рівнів, за винятком заяв та повідомлень про злочини, розслідування яких належить до компетенції органів прокуратури, проводяться лише у разі їх попереднього вирішення керівниками компетентних органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та контролю. В інших випадках такі звернення надсилаються за належністю з роз’ясненням права на звернення за захистом своїх порушених прав і свобод до відповідних органів державної влади та контролю, органів місцевого самоврядування, а в передбачених чинним законодавством випадках — до суду.

У таких випадках про прийняття рішення письмово повідомляється заявнику. Законом України “Про звернення громадян” визначено, що дія цього Закону не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, встановлений кримінально-процесуальним, цивільно-процесуальним та законодавством про захист економічної конкуренції.

Відповідно до ст. 12 Закону України “Про прокуратуру” не належить вирішенню в органах прокуратури й звернення, розгляд яких віднесено до компетенції суду. В зв’язку з чим по зверненням, предметом спору яких є будь-які цивільно-правові

відносини, заявникам надавались роз’яснення щодо вирішення питань по суті в судовому порядку.

Адміністративна процедура припинення провадження за зверненням громадян

Прокуратурою міста може бути припинено провадження за зверненнями у випадках, якщо:

- у повторному зверненні від особи до одного й того самого органу прокуратури відсутні нові дані або факти, які потребують додаткової перевірки, а всі викладені доводи раніше перевірені у повному обсязі та заявникові надано вичерпну відповідь керівником з повідомленням про припинення провадження і роз’ясненням порядку оскарження прийнятого рішення;
- у зверненні є нецензурна лайка, вирази, що ображають честь і гідність інших осіб, а заявник раніше попереджався про те, що при надходженні подібних звернень провадження з ним може бути припинено.

Повідомлення про припинення провадження за скаргами заявнику надсилається один раз. На наступні звернення з питань, що раніше перевірялись, відповіді не надаються.

Крім того, звернення може бути залишене без розгляду і вирішення у разі, якщо:

- воно не містить даних про прізвище та місце проживання автора, або з якого неможливо встановити авторство (анонімне звернення);
- у зверненні не викладено суті порушеного питання, або воно

не містить даних, необхідних для прийняття обґрунтованого рішення, чи його зміст позбавлений будь-якого логічного завершення;

- звернення надійшло від особи, визнаної недієздатною;
- воно подано в інтересах іншої особи без оформленого у встановленому законом порядку доручення;
- прийнято рішення про припинення розгляду.

Рішення про залишення без розгляду звернення приймається начальником самостійного структурного підрозділу Генеральної прокуратури України, прокурором області або його заступником, міським, районним, міжрайонним та прирівняним до них прокурором за рапортом виконавця або воно повертається заявникові з відповідним роз'ясненням (відповідно до Інструкції про порядок розгляду і вирішення звернень та особистого прийому в органах прокуратури України, затвердженого Наказом Генерального прокурора України 21.06.2011 № 9гн).

Як підсумок, можемо зазначити, що Законом України “Про звернення громадян” передбачено три види звернень громадян: пропозиція (зауваження), заява (клопотання), скарга; це стосується і звернення громадян до прокуратури. Основним нормативно-правовим актом, що регулює адміністративно-процесуальний порядок звернення громадян до прокуратури, крім Конституції України, Закону України “Про прокуратуру” та Закону України “Про звернення громадян”,

є Інструкція про порядок розгляду і вирішення звернень та особистого прийому в органах прокуратури України, яка затверджена Наказом ГПУ № 9гн від 21.06.2011 р.

Також варто відмітити, що до прокуратури України щодо особистого прийому прокурора у 2012 р. надійшло 29708 звернень, які передані для розгляду прокурорам. Згідно зі статистичними даними протягом 4-х місяців 2013 р. спостерігається тенденція до збільшення звернень громадян у всіх сферах наглядової діяльності прокуратури порівняно з минулим роком. Так, станом на 1 травня 2013 р. до прокуратури надійшло 11807 звернень громадян.

Зростання надходження в прокуратуру звернень пов'язане передусім із економічним становищем країни, що призвело до виникнення заборгованості по заробітній платі та внесках до фондів соціальної спрямованості на підприємствах, установах та організаціях району, невиконання та неналежного виконання вимог нормативно-правових актів щодо надання відповідей на звернення громадян особами, які, згідно із законодавством, зобов'язані їх надавати, невиплатою соціальних виплат та допомог пільговим категоріям населення, неможливості захисту в суді порушених прав громадян тощо.

Література

1. Конституція України // ВВР України, 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Закон України “Про звернення громадян” від 02.10.1996

- № 393/96-ВР // ВВР України, 1996. — № 47. — Ст. 256.
3. Закон України “Про прокуратуру” від 05.11.1991 № 1789-XII // ВВР України, 1991. — № 53. — Ст. 793.
 4. Закон України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини” від 23.12.1997 № 776/97-ВР // ВВР України, 1998. — № 20. — Ст. 99.
 5. Логоша В. В. Місце прокуратури в системі органів державної влади // Форум права. — 2011. — № 3. — С. 213—217. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2011-3/11lvvac.pdf>
 6. Наказ Генерального прокурора України “Інструкція про порядок розгляду і вирішення звернень та особистого прийому в органах прокуратури України” № 9гн від 21.06.11. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://document.ua/pro-vnesennja-zmin-ta-dopovnen-do-instrukciyi-pro-porjadok-r-doc124197>
 7. Указ Президента України “Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування” від 07.02.08 № 109/2008. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/109/>